

2/2005 8.5.2005

Terveisiä vuosikokouksesta

Seuramme vuosikokous pidettiin Helsingissä 6. huhtikuuta. Vuosikertomuksen ja tilipäätöksen käsittelyn jälkeen hallitukselle annettiin vastuu-vapaus viime vuodesta. Hallituksen esitys toimintakertomukseksi ja talousarvioksi vahvistettiin.

Hallitukseen tehtiin yksi henkilövaihdos. **Esa Ihalainen** halusi jättää paikkansa käytettäväksi, ja hänen tilalleen uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin **Sakari Lepola**, Puu- ja erityisalojen liiton osastopäällikkö. Esalle lämmin kiitos kymmenen vuoden aktiivisesta hallitustyöskentelystä ja Sakarille tervetuloa ryhmäämme!

Vuosikokouksen päätöksen mukaisesti allekirjoittanut toimii puheenjohtajana vielä tämänkin vuoden. Ensi vuonna on sitten ”korkea aika” valita seuraaja. Vuosikokouksen jälkeen hallitus valitsi varapuheenjohtajaksi **Juhani Huittisen**.

Vuosikokouksen jälkeen pidetyssä seminaarissa käsiteltiin metsäorganisaatioiden retkeilyjen historiaa. Esitysten tiivistelmät saataneen aikanaan seuran kotisivuille.

Tämän vuoden ohjelmassa on kaksi jäsentapahtumaa. Seuran 10-vuotisretkeily suuntautuu Pirkanmaalle;

ks. oheinen kutsu. Tervetuloa kesäiselle retkeilylle puheenjohtajan syntymäseuduille! Opintomatkamme Saksaan syyskuussa herätti runsaasti kiinnostusta, ja kiintiö (30 henkeä) onkin jo täynnä.

Metsähistorian seurojen ja metsä-museoiden yhteispohjoismainen kokous ja konferenssi järjestetään tänä vuonna 15.–16. syyskuuta Ruotsissa Lyckselen Metsämuseossa. Ko. museon johtajana toimii seuramme jäsen, MMT **Maarit Kalela-Brundin**. Tapaamisen pääaiheita ovat metsäkuvien ja muiden dokumenttien arkistointi sekä metsähistorian pohjoismainen yhteistyö. Ohjelmasta on lähiaikoina saatavissa lisätietoa puheenjohtajalta ja sihteeriltä.

Luston konenäyttelyitä varten tehty lisäsiipi ja siihen sijoitettu uusi ravintola ovat valmistuneet, ja Luston uudet näyttelyt on avattu. Näistä tarkemmin jäljempänä. Kesäkuun puolivälissä Lustossa on Metku eli Metsäkultuuripäivät, joihin nyt on kytketty myös perinteiset Jätkän Kulttuuripäivät. Suosittelen lämpimästi käyntiä tuolloin ja muulloinkin Lustossa.

Toivotan Metsähistorian Seuran jäsenille antoisaa metsäperinnevuotta ja hyvää alkavaa kesää.

Markku Rauhalhti

Vuoden 2005 jäsenmaksut

Vuosikokous säilytti jäsenmaksut ennallaan: **henkilöjäseniltä 15 euroa, kannatusjäseniltä 45 euroa.** Muistathan huolehtia jäsenyytesi säilymisestä maksamalla jäsenmaksusi ajoissa. **Jäsenmaksulaskusi on tämän Susikon liitteenä!**

Tervetuloa opintomatkalta Pirkanmaalle 10.-11.6.2005

Teema: Pirkanmaan metsätalouden ja -teollisuuden historiaa; Metsähistorian Seuran 10-vuotisretkeily. Matka alkaa perjantaina 10.6. Tampereen rautatieasemalta klo 9.15 ja päättyy sinne lauantaina 11.6. klo 15.30. Omilla autoilla tuleville on pysäköintitalo aseman vieressä. Yöpyminen on Hyytiälän metsäasemalla.

Osallistumismaksu on 140 €, ja se sisältää ohjelman aterioineen ja majoituksen Hyytiälässä kahden hengen huoneissa. Yhden hengen huoneen lisämaksu on 15 euroa.

Ilmoittautuminen mieluummin heti, mutta viimeistään 25.5.2005 kirjallisesti osoitteella: Metsähistorian Seura, c/o Lusto, 58450 PUNKAHARJU tai metsahistorian.seura@lusto.fi. Lisätietoja: Markku Rauhalhti, 050-68 980; rauhalhti@kolumbus.fi.

Ohjelma:

Perjantai 10.6.

9.15 Lähtö retkeilylle, Tampereen rautatieasema
Ajo Kangasalan suuntaan; maastokahvi Pelisalmella

Bussissa: Pohjois-Hämeen metsien kehityshistoriaa, MH Kaarlo Ouni

11.00 Laipanmaa ja Rajalan metsäkämpä, mv. Risto Keskinen, MH Timo Kivimaa, metsuri Timo Nieminen Kenttälounas (läskisoosi ja väskynäsoppa); lounasisäntä: UPM Metsä Ajo Kuhmalahdelle (Vehkapuntarin kylä, Wanha Rauhalhti)

14.30 Kuhmalahden-Sahalahden metsien koeinventointi ja metsien kehitys; Kaarlo Ouni
Kahvi ja Kuhmalahden kunnan tervehdys "Laipan jätkät", Pohjois-Hämeen Jätkäperinne ry
Wanhan Rauhalahden kotimuseo, muistopuun istutus
Längelmäveden uiton historiaa, MH Esko Pakkanen
Ajo kohti Hyytiälää
Bussissa: Pirkanmaan metsäteollisuuden ja puunhankinnan kehityshistoriaa; Markku Rauhalhti

18.30 Saapuminen ja majoittuminen Hyytiälän metsäasemalle, sauna

20.30 Päivällinen
Hyytiälä tänään, MMT Antti Uotila

Lauantai 11.6.

Aamiainen
8.00 Hyytiälä ja sen historiallisia kohteita, Antti Uotila, Matti Leikola

10.30 Ajo Mänttään

11.30 G.A.Serlachius-museo Lounas; lounasisäntä: Metsäliitto Retkeilyn päätös ja ajo Tampereelle

15.30 Saapuminen Tampereen rautatieasemalle

Tervetuloa!

Jäsenuutisia

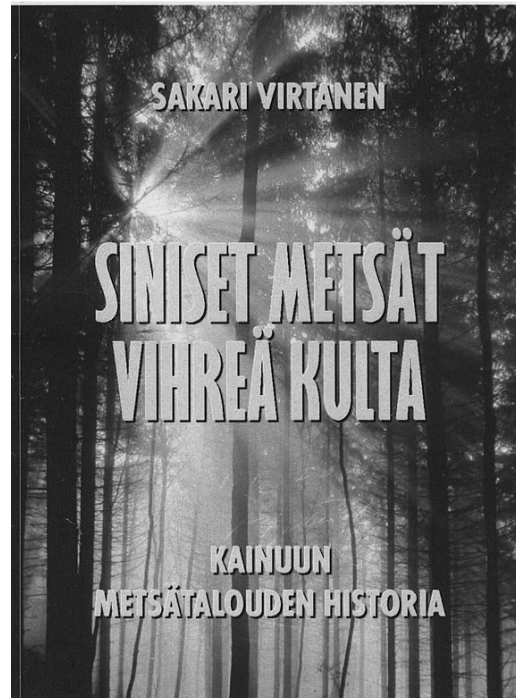
Hallitus on kokouksessaan 6.4.2005 hyväksynyt Metsähistorian Seuran uusiksi jäseniksi Seppo Vehkamäen, Seppo Rouvisen, Jussi Siitosen, Ilmari Kososen, Katja Tervon, Paavo Järvisen ja Erkki Eteläahon. Tervetuloa mukaan toimintaan!

Kainuun metsätalouden historia – ensimmäinen lajiaan

Virtanen, Sakari 2004, Siniset metsät, vihreä kulta. Kainuun metsätalouden historia. Kustantaja: Oulunjoen uittoyhdistys, paino: Kainuun sanomat Oy, Kajaani, 368 siv. ISBN 952-91-7966-9

Kainuu on metsistä muutoinkin rikkaassa Suomessa varsinainen metsämaakunta, ja niinpä on vain luonnollista, että se on ensimmäisenä itse luonut oman seutukuntansa metsätalouteen keskittyvän historiategoksen, kokonaisvaltaisen kertomuksen metsien, metsänhoidon ja -käytön sekä metsäteollisuuden kehityksestä. Tuntuu siltä, että kaikki kainuulaiset ovat olleet puuhaamassa oman maakuntansa metsätaloudesta kertovaa kirjaa; onhan kokonaista 34 paikallista yritystä kaupungeista ja kunnista osuuskauppoihin ja teollisuuslaitoksiin osallistunut kirjan aikaansaamiseen.

Myös teoksen tekijälle, pohjois-suomalaisten metsäteollisuusyritysten historioiden kirjoittajana ja kainuulaisten metsäharrastusten monipuolisena herättäjänä tunnetulle Sakari Virtaselle on syytä lausua parhaat onnittelut vaikean ja varmasti myös työlään urakan saatua nyt kunniakkaan päätöksen.



Kainuun ja sen metsien kuva

Suomalaisten käsitys Kainuusta ja sen metsistä on viimeisen 150 vuoden aikana vaihdellut suuresti.

Kansalliskirjailijallemme Aleksis Kivelle kaukainen Pohjola, Kainuu nimenomaan, edusti etelähämäläisten metsien vastakohtana raikasta, saavuttamatonta ihannetta. Hyrynsalmella toimivalta ystävältään, metsänhoitaja A. R. Svanströmiltä Kivi varta vasten pyysi kuvauksia seudun mieltä kiehtovasta luonnosta ja sijoitti nämä kuvat ”Seitsemään veljekseen” Taula-Matin tarinoiksi. Eivätkä kertomukset kolmen erätoverin ahman- ja kurjenmetsästyksestä Kainuun sinisissä metsissä ja juhlallisen synkeillä soilla olleet mitään täytepalasia, vaan niistä muodostui yksi tuon metsäromaanin kohokohdista!

Mutta kuten tiedämme, Kivellä ei 1800-luvulla ollut juurikaan lukijoita, eikä Kainuun kuva vielä Kiven ansiosta kirkastunut etelän ihmisille. Kainuu nousi

huomion kohteeksi vasta 1800–1900-lukujen vaihteessa, kun Kalevalasta ja kansanrunoudesta innoituksensa saaneet taiteilijat suuntasivat kulkunsa Kainuun kautta Kuusamoon ja idemmäksi, vienankarjalaisiin runokyltiin. Heitä seurasivat monipuoliset luonnon ja kansan tutkijat kuten I. K. Inha, Sakari Pälsi ja Samuli Paulaharju, joiden työn tuloksena yleinen kuva Kainuun ja koko Koillis-Suomen metsistä ja metsäkansasta selkiintyi huomattavasti. Harmaissa hirsitaloissa oli kasvamassa elinvoimaisia perheitä, joiden elämä ei välttämättä ollut niin kurjaa ja onnetonta kuin ”nälkämaan” oma kirjailija Ilmari Kianto samaan aikaan väkevästi esitti kaunokirjallisissa teoksissaan.

Uusi yleisen kiinnostuksen nousu osui puoli vuosisataa edellisen jälkeen, 1950-luvulle, kun nuori ja lahjakas ”kainuistien” kirjailijajoukko murtautui esiin. Näistä korkeatasoisin ja varmaan myös monipuolisimman tuotannon omaava Veikko Huovinen onkin tehokkaasti muovannut ns. tavallisten ihmisten käsitystä Kainuusta sen metsistä ja väestön pääelinkeinosta, metsätaloudesta. Se suosio, jonka uusin Konsta Pylkkäsestä kertova kirja ja ”Koirankynnen leikkaajasta” tehty elokuva ovat esimerkiksi Helsingissä saaneet osakseen, kertoo että mielenkiinto vanhaa ja uutta Kainuuta kohtaan ei suinkaan ole loppunut.

Tekisi mieli uskoa, että nyt elämme ”kainuistisen” kiinnostuksen uuden kauden aikaa. En tarkoita tällä pelkästään nykyisen automaation ja tehokkuuden vastavoimaksi noussutta menneiden aikojen romanttista haikailua, vaan aitoa ja vilpitöntä kiinnostusta kaikkea sitä omaleimaista kehitystä kohtaan, mitä yhdentyvässä Euroopassa suinkin on nähtävissä.

Kainuun metsätalouden juuria

Mutta Kainuun metsätalouden historialla on monia muitakin juuria kuin kaunokirjalliset kuvaukset. Osa näistä on peräisin metsien ja metsätalouden erittäin hitaasta, suorastaan jähmeästä muuntumisesta. Ovathan Kainuun metsät muun Suomen tapaan tälläkin hetkellä elävä ulkomuseo, joka kertoo tarkkaavaiselle havainnoitsijalle kaikista niistä metsien käytön ja hoidon vaiheista, jotka viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikana ovat metsien käsittelyssä vallinneet. Hyvä metsänhoito on sekin aina ollut oman aikansa lapsi, eikä mikään kiveen hakattu ikuinen totuus ja moraalikoodi, vaikka joskus toivommekin, että ainakin hyvän ja huonon erottamisessa kaikki säilyisi jatkuvasti ennallaan. Jatkuva muutos on metsätaloudestakin tosiasia, mutta olennaisten muutosten oikea havaitseminen, ja niiden todellisen merkityksen tajuaminen vaativat usein Kainuun metsätalouden historian kaltaista opasta tuekseen.

Metsähistorian tutkimukset jaetaan niiden käsittelemien aiheiden mukaan yleensä kolmeen osaan: itse metsien oma kehityshistoria, metsien hoidon ja käytön, siis ihmisen historia, ja kolmantena ryhmänä on vielä varsinaisen puutalouden, eli puun teollisen jalostuksen historia. Kymmenissä ellei sadoissa voidaan lukea ne tutkimukset ja historiiikit, joita meidänkin maassamme on julkaistu joltakin edellä esitetyistä aiheryhmistä.

Mutta vain harvoin on kaikki kolme näkökohtaa: metsät, niiden hoito ja käyttö sekä niitä hyödyntävä teollisuus kyetty yhdistämään samaan historialliseen tarkasteluun niin onnistuneesti kuin nyt on laita. Kainuun metsätaloudesta kertovan teoksen jälkeen useimmat muut vastaavat tutkimukset tuntuvat lajissaan perin yksipuolisilta!

Viisaita päätöksiä ja silkkää onnea

Metsätalouden kehitystä kuvaavat teokset ja artikkelit antavat yleensä kohteestaan perin johdonmukaisen ja järkipäisesti suunnitellun toiminnan kuvan. Tämä onkin ymmärrettävää, vaikka näin menetellen metsätaloudesta muodostuu ehkä liian linjakas kuva.

Todellisuudessa metsätalouden pitkänkin tähtäyksen ratkaisut joudutaan aina tekemään liian pikaisesti ja puutteellisen tiedon varassa. Esimerkiksi niin yksinkertainen päätös kuin metsänuudistuksessa käytettävän puulajin valinta sitoo uudistuksen kohteena olevan kasvupaikan usean kymmenen vuoden ajaksi ennen kuin päätehakkuun ja uuden päätöksen ajankohta jälleen on käsillä. Kun useimmille meistä tuottaa vaikeuksia ennustaa yksittäisen maatilan, teollisuuslaitoksen tai kokonaisen maakunnan kehitystä edes kahdenkymmenen vuoden päähän, ymmärtää että metsätalouden onnistuneiden ratkaisujen pohjaksi on vaadittu paitsi taitavaa päätäntää, myös runsain mitoin onnea!

Metsätaloudessa pitkälle tulevaisuuteen ulotettu tavoitteenasettelu voi kyllä toteutua, mutta tuolloin on aika usein ajanut sinänsä hyvien tavoitteiden ohitse. Kainuulle läheinen esimerkki on 1860-luvun nälkävuosien jälkeen julkistettu Suomen senaatin päätös, että kaikille kruunun maille tulee istuttaa siperialaista sembrämäntyä, jotta sen siemenistä saadaan kansalle hätäravintoa seuraavien katovuosien varalle!

Eikö Kainuun metsätaloudessa sitten ole ollut mitään selkeätä ja johdonmukaista yleislinjaa, johon ratkaisut kannattaisi tulevaisuudessakin perustaa. Omasta mielestäni joulukuun alussa 2004 Kajaanissa julkistettu historiateos tuo selvästi ilmi jo 1800-luvun puolimaissa alkaneet pyrkimykset ns. kestävään metsätalouteen, mikä käsite on viime

vuosikymmeninä laajentunut käsittämään kaikki metsiin liittyvät ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökohdat. Ainakin toistaiseksi tuntuu siltä, että tällä linjalla on turvallista jatkaa tulevaisuudessakin.

Metsätalouden kiistat ja kehitys

Kainuun metsätalouden historia tuo kiinnostavalla tavalla esille paitsi tasaisen kehityksen, myös metsätalouden piirissä aikojen kuluessa käydyt kiistat. Kun vanhan ajan kaskiviljelijät kaatoivat kokonaisia vaaranrinteitä aukeiksi, 1800-luvulla oppinsa saaneet metsänhoitajat tuomitsivat tällaisen toiminnan täysin epäekologisenä ja suosittelivat tilalle varovaista hirrenharsintaa. Viime vuosikymmeninä on Kainuussakin tavan takaa äänekkäästi tuomittu juuri metsänhoitajien 1960–70-luvulla vuorostaan harrastamat laajat, luonnontuhoja jäljittelevät avohakkuut ja vaadittu sijalle ekologisemmiksi miellettyjä harsintoja. Väliin tosin mahtuu 70–100 vuoden mittainen ajanjakso jolloin avohakkuuta ei Kainuussakaan juuri nähty.

Isojako ja järjestetty metsähallinto tulivat Kainuuseen samaan aikaan 1800-luvun puolimaissa. Tämä toi mukanaan monenlaista katkeruutta vuosikymmenien ajaksi, kun kylien yhteismaista lohkaistiin kruunulle suuria liikamaita ja maakirjatalotkin saivat manttaalinsa perusteella vähemmän maata kuin ehkä olivat toivoneet.

Tämä herättää mielessä ajatuskokeen: entäpä jos Kainuun isossajaossa tiloille olisi jaettu vain pellot, niityt, asuntotontit ja kotitarvemetsät varsinaisten talousmetsien jäädessä vanhaan tapaan kylien yhteiseksi omaisuudeksi. Ratkaisu olisi varmasti ollut kainuulaisille mieleen. Taistelivathan Kainuun pohjoispuoliset ns. knihtikontrahtipitäjät sitkeästi kruunua ja senaattia vastaan lähes sadan vuoden

ajan tällaisen tavoitteen, siis isonjaon välttämisen saavuttamiseksi.

Mutta historian kulku on Kainuussakin ollut omintakeista ja viime kädessä vaihtoehdotonta. Mikä on tapahtunut, on tapahtunut. *Hävinneet ovat hevospuomit kauppojen pihoilta ja meijerin edestä. Ei näy tervattuja veneitä, joita eukko soutaa ja ukko huopaimilla perästä auttelee. Metsätyömiehet ja isännät ajavat autoilla. Nuoriso harrastaa vesihiihtoa, pujottelua ja syöksymistä. Viikonlopun seurustelukin alkaa kylän torilla auton ikkunasta huudellen,* kuvaili Veikko Huovinen 1970-luvulla nykyaikaista Kainuuta. Ja suurelta osin tämä vaurauden ilmiö on metsätalouden matkaan saattamaa. Jo siksi siihen on syytä tutustua tarkemmin.

Kirjoitus perustuu valmisteltuun puheenvuoroon Kainuun metsätalouden historian julkistamistilaisuudessa 3.12.2004 Kajaanissa.

Matti Leikola

Kotikuvat kunniaan

Valokuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa – mutta pysyvän dokumenttiarvon se saa vain tietyillä ehdoilla. Meillä kaikilla lienee ainakin jonkinlainen kuva-arkisto kotona. Siitä kannattaa huolehtia hyvin – sisälsipä se sitten metsä- tai muuta kulttuurihistoriaa. Uudetkin kuvat saavat ajan myötä historiallista arvoa ja voivat kiinnostaa niin omia perillisiä kuin eri alojen tutkijoita. Seuraavassa annetaan neuvoja vanhojen ja uusien kuvien käsittelyyn ja säilyttämiseen.

Kuvien säilytys ja hoito

Kuvamateriaali kannattaa jakaa kahteen osaan: mustavalkoiseihin kuviin ja värikuviin, olivatpa ne sitten väridioja tai väripaperikopioita.

Mustavalkoiset valokuvat ovat sietokyvyltään – jos laboratoriotyö on tehty kunnolla – varsin kestäviä. Musta- valkoiset valokuvat voi säilyttää normaalissa huoneenlämmössä.

Värikuvien ihanteellisessa säilytyspaikassa on alhainen lämpötila. Mitä matalampi on lämpötila, sitä parempi on värien toistokyky ja säilyvyys. Tavallisissa sisätiloissa mahdollisimman viileitä kohtia ovat mm. kirjahyllyjen alaosat ja muut paikat kaukana lämpöpattereista, uuneista ja auringonsäteiden ulottuvilta. Sopimattomassa paikassa kuvat haalistuvat nopeasti. Normaalin asuintilan suhteellinen ilmankosteus sopii värikuville. Käsittele kuvia varoen, äläkä tartu kuvapintaan paljain sormin!



Luston kokoelmat.

Kuvat kannattaa jakaa ennalta suunnitellun järjestelmän mukaan ryhmiin. Aineisto itse määrää jaottelun. Jaottelun perusteena on luontevimmin kuvien aihepiiri. Kuvien koko kannattaa myös huomioida.

Kuvien suojaaminen on tärkeää. Jos kuvat ovat irrallaan, ne kannattaa sijoittaa pölyltä ja valolta suojaan joko kansioihin tai laatikoihin. Säilytä valokuvat esim. kirjekuorissa, silkkipaperipusseissa tai happovapaasta kartongista valmistetuissa albumeissa; älä käytä muovitaskuja tai albumeja, joissa on itsekiinnittyvät sivut.



Luston kokoelmat.

Jos kuva on ns. ateljeepohjustettu, tarvitsee se suojakseen vain läpinäkyvän pussin, joka voi olla koostumukseltaan neutraalia paperia (pH noin 7) tai polyesteri-, polypropeeni- tai polyeteeni-muovia.

Vältä kuvien liimaamista. Erityisesti tämä koskee ateljeepohjustettuja kuvia. Liimaus voi hävittää luotettavaa kohdetietoa, joka saattaa antaa aineksia myös ajoitukseen. Älä myöskään käytä teippiä. Jos kuvia on kiinnitettävä, kannattaa käyttää kuvakulmia, viillockeita tai vanhojen albumien aukkokartonki-suojusta.

Jos itse kuvaan on kirjoitettava tekstiä, voidaan merkitsemiseen käyttää lyijykynää (4B-6B), arkistotussia tai mustetta. Kun kirjoittaa tekstiä pohjustamattomien kuvien kääntöpuolelle, tulee välttää kuvan vaaleita

kohtia. Merkintä saattaa nimittäin näkyä läpi. Numeroi negatiivien säilytyspussit tai -liuskat. Älä kirjoita negatiivien päällä, äläkä koske negatiivin himmeään pintaan. Diat numeroidaan sprilliukoisella tussilla kehykseen.

Nykyiset kuvat ovat muovivedoksia. Niihin pätevät samat säilytysohjeet kuin vanhoihin kuviin. Uusien kuvien muovipaperi on läpikuultavaa, joten sen kääntöpuolelle vaaleaan kohtaan kirjoitettu teksti näkyy häiritsevästi läpi. Näin ollen paikka, johon tekstiä kirjoittaa, tulee valita huolella. Uusille kuville on tarjolla erinomaisia albumeja. Väridioista kannattaa muodostaa käyttö- ja lepoarkisto. Käyttödiat suojataan lasillisiin kehyksiin ja lepoarkistoon menevät voidaan sijoittaa joko negatiivipusseihin tai lasittomiin diakehyksiin.

Kuvatiedot talteen

Kuva kertoo kaikkein eniten kohteestaan, kun se on varustettu asianmukaisella tekstitiedolla. Tärkeimmät mainittavat tiedot ovat paikka riittävine määritteineen, aika ja sisällön kuvaus. Myös valokuvaajan nimi on hyvä kirjoittaa muistiin. Numeroi kuvat, negatiivit ja diat.

Kirjoita kuvien tiedot numerojärjestyksessä erilliselle paperille:

- kuvanumero
- aika: milloin kuva on otettu
- paikka
- kuvaaja
- henkilöiden nimet
- kuvan aihe, kuvauksen kohde ja kuvan tapahtuma (tilaisuus, työpaikka tai rakennus, ketkä henkilöt, mikä tilanne, jne.)

Älä aliarvioi kuviasi, vaikka olisitkin tavallinen valokuvauksen harrastaja tai ”näppäilijä”. Taiteellisesti arvokas lopputulos ei aina ole tärkeintä. Myös moni museo ja arkisto voi olla kuvistasi kiinnostunut, jos et halua niitä enää

säilyttää. Esimerkiksi Lusto tallentaa metsäaiheisia kuvia ja on kiinnostunut myös uudemmassa kuvamateriaalista. Luston kuva-arkistoon voi tutustua osoitteessa www.kantapuu.fi.

*Lähteet: *Kuvat kunniaan, koonneet Sirkku Dölle, Thomas Ehrström jne. Helsinki 1989. Valokuva: Pelastakaa valokuva! *Valokuvallisten arkistomateriaalien käsittelystä, reprodusoinnista. Helsinki 1979. *Valokuvauksen vuosikirja 1989. Lahti 1989. *Kuvälähde: Lusto, Kantapuu*

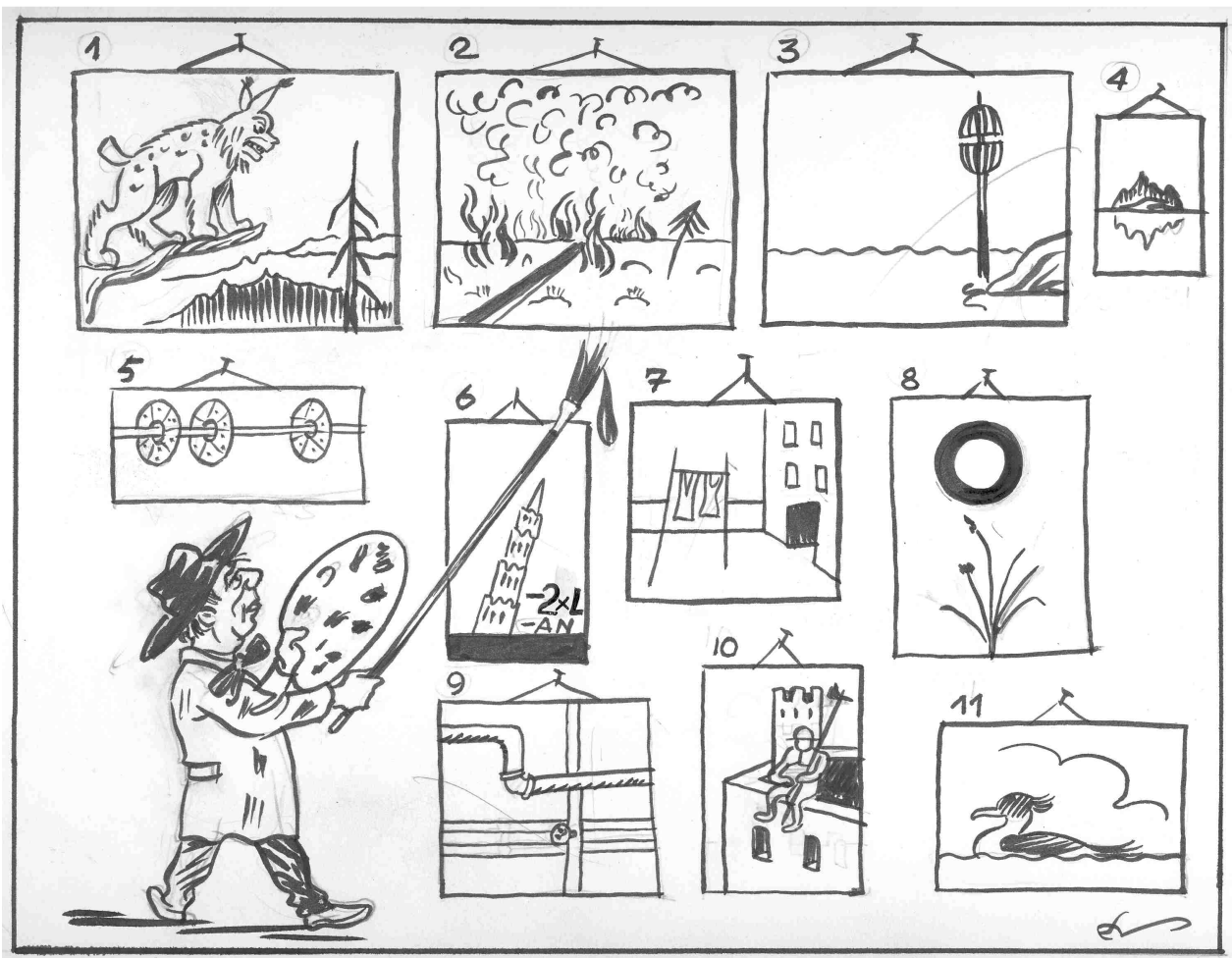
Vesa Anttila, Lusto

Tunnistatko metsämiehet?

Metsänhoitaja Aarno Liuksiala on aikoinaan piirtänyt kuvasarjan tunnettujen metsämiesten sukunimistä. Tunnistatko Liuksialan tarkoittamat metsähistorialliset henkilöt?

Kirjoita nimet numerojärjestyksessä ja lähetä vastauksesi 31.5.2005 mennessä seuran sihteerille, leena.paaskoski@lusto.fi tai Leena Paaskoski, Mäntyniementie 64, 58450 Punkaharju.

Arvomme oikein vastanneiden kesken yhden kappaleen Pekka Virtasen ja Metsälehti Kustannuksen vuonna 2003 julkaisemaa kirjaa *Kynä käy – Aarno Liuksiala, taiteilija ja metsämies*.



Lusto, Aarno Liuksialan kokoelma.

LUSTON KUULUMISIA



Kuva: Timo Kilbeläinen. Lusto

Lusto laajeni

Luston laajennushankkeen ensimmäinen vaihe on valmis. Yleisön suuntaan merkittävin tila uudessa rakennuksessa on täysin uusi Ravintola Lusto. Lisäksi uudet kokoustilat, terassit, työnäytöskatos ja -kenttä sekä muut tapahtumien tukitilat mahdollistavat monenlaisten tapahtumien järjestämisen Lustossa. Museon omaan käyttöön on saatu noin 700 m² uusia varasto- ja työtiloja.

Laajennuksen toisessa vaiheessa viimeistellään näyttelyhalli ja monitoimitilat ja tehdään vanhan puolen muutostyöt sekä yhdistetään rakennukset yhdyskäytävin.

Uusi Ravintola Lusto

Ravintola Lusto jatkaa entisen Luston Ravintolan taustavoimin ja samoilla linjoilla, mutta uusien tilojen myötä valikoimat laajenevat ja laatu kohoaa entisestään. Ravintola palvelee yksittäisten museokävijöiden ja ryhmien lisäksi entistä paremmin myös kokousasiakkaita. Salista ja terassilta avautuvat näkymät Lustonlammelle ja Saimaalle. Ravintola Lusto on kesäkaudella avoinna myös iltaisin.

Kankaalla-näyttely

Luston uusi Kankaalla -näyttely (22.4.2005-8.1.2006) kertoo metsän ja tekstiilien moniulotteisesta vuorovaikutuksesta. Esillä on metsäaiheisten painokankaiden lisäksi sisustus- ja kodintekstiilejä, teollisuuden kuitutekstiilejä, käsitöitä, modernia tekstiilitaidetta ja vaatteita. Näyttelyyn sisältyy lisäksi tekstiilityöpaja. Näyttely on osa Muotoilun vuoden ohjelmaa.

Metsäaiheita ja -teemoja

Näyttelyssä on runsaasti esimerkkejä metsäaiheista niin kansanomaisessa käsityötaiteessa kuin tämän päivän vaatetus- ja tekstiiliteollisuuden tuotteissa. Metsän luovaa voimaa heijastaa kansainvälisestikin tunnustettu suomalaislainen design, jota edustavat mm. Marimekko, Nanso ja Finlayson.

Metsureilla, metsästäjillä ja retkeilijöillä on vaihtelevia vaatetustarpeita esimerkiksi suojautumiseen, näkymiseen ja piiloutumiseen. Tarkoituksenmukaisuuden lisäksi vaatetukseen ja yleensä tekstiilien käyttöön vaikuttavat myös kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät. Metsästysseurojen kankaiset hihamerkit ovat viestejä sekä omalle ryhmälle että ulkopuolisille ja retkeilyvaatteilla on omat brändinsä siinä missä katumuodillakin.

Materiaaleja ja värejä metsästä

Vaatteisiin on käytetty turkiksia, nahkaa ja luonnon kuitukasveja. Myös puiden kuorta ja muuten puusta saatavia kuituja on jo kauan hyödynnetty tekstiileissä.

Vielä 1800-luvulla paperia tehtiin kierrätyskuiduista eli lumpusta, kunnes puusta tuli paperin tärkein raaka-aine. Edelleenkin moniin erikoispapereihin käytetään kierrätystekstiilejä.

Puukuidusta valmistettua viskoosia (ennen silla ja raion) hyödynnetään monipuolisesti tekstiili- ja vaatetus-teollisuudessa. Moderni materiaali on myös paperinaru ja paperistakin tehdään nykyisin erikoisvaatteita.

Lankoja värjätään esimerkiksi sienillä, puunkuorella ja koivunlehdillä. Myös tekstiilituotteiden valmistuksessa käytetyt pirrat, ruket ja kangaspuut johdattavat ajatukset metsään.

Muita kohtaamisia

Metsä ja tekstiilit kohtaavat yllättävissäkin paikoissa kuten metsäteiden pohjustuskankaissa, paperikoneen viiroissa, puiden taimisuojojissa tai kumisaappaiden tukikankaissa. Käytetyistä paperitehtaiden suodatinkankaista, ”tehtaan viltistä”, tehdastyöläisten perheet ompelivat talvivaatteita.



Metsä ja tekstiilit kohtaavat uudessa Kankaalla -näyttelyssä.
Kuva: Timo Kilpeläinen, Lusto

Metsä tarjoaa tekstiileille konkreettisten lähtökohtien kuten raaka-aineiden, kuva-aiheiden ja käyttötarkoitusten ohella monenlaisia virikkeitä, joka on nähtävissä myös monimuotoisessa tekstiilitaiteessa. Metsän ja tekstiilin kohtaamispisteissä voi pohtia myös laajemmin suomalaisen tekstiilin identiteettiä.

Auditoriossa uittonäyttelyä täydentävä elokuvauutuus

Luston auditorion ohjelmistoon on saatu viime vuonna valmistunut Viimeinen uitto -dokumenttielokuva, jossa liikutaan hinaaja Christian Kontturin mukana kesäisellä Saimaalla kohti Joutsenon ja Kaukaan tehtaita. Matkalle mahtuu tuulisia selkiä ja ahtaita kapeikkoja, vesisateita ja auringonpaistetta.



Hinaaja Christian Kontturi 1970-luvulla Laitaatsillassa. Kuva: Lusto/Enson kokoelma

Elokuva täydentää hyvin Lustossa vuoden 2006 maaliskuun loppuun esillä olevaa, uiton historiasta ja nykypäivästä kertovaa Antaa pölkyn juosta -näyttelyä.

Dokumenttielokuvaa esitetään 15.6.-14.8. päivittäin sekä muulloinkin tilauksesta ja se sisältyy pääsylipun hintaan. Elokuvan kesto on 30 minuuttia.

Elokuvan on suunnitellut ja ohjannut Pertti Pesonen ja se on YLE:n dokumenttiohjelmatuotantoa.

Metsäkulttuuripäivät 17.-19.6.

Jätkän Kulttuuripäivien ja Luston Metsäpäivien yhdistyessä syntyvä Metsäkulttuuripäivät eli MetKu jatkaa molempien tapahtumien perinteitä metsäväen kohtaamispaikkana ja koko perheen tapahtumana. Mukana on runsaasti metsäalan organisaatiota ja paikan päälle odotetaan yli 5000 kävijää. Tapahtuman ohjelmassa on vanhaa ja uutta metsäperinnettä; musiikkia ja teatteria, ajankohtaista tietoa, kilpailuja, metsäkoneita, työnäytöksiä, työpajoja kaikenikäisille, metsäisiä makuja sekä metsätorin monipuolisia tuotteita.



Metsäkulttuuripäivät
17.-19.6.2005

Ohjelma:

Perjantai 17.6.

- Metsänomistajien tietoisuus klo 11-12 ja 13-14
- Moottorisahauksen SM-kisa
kenttälajit klo 12-16.30
(kaato ja tarkkuuskatkaisu aamupäivällä
metsäkohteella)
- Metsäkoneenkuljettajien avoimet
Ladies Cup ja Senior Cup –kilpailut
- Vienan motti -teatteriesitys klo 17-19
- Lauluja metsistä ja savotoilta klo 19-20.30
Jorma Hynnisen konsertti Retretin kalliosalissa
(erillinen lippu)
- Metsäntutkimuslaitoksella Luston naapurissa
avoimet ovet, vapaa pääsy klo 10-17

Lauantai 18.6.

- Metsänomistajien tietoisuus klo 11-12 ja 13-14
- Metsäkoneenkuljettajien SM-kisa
-karsintakisa klo 10-12
-semifinaalit klo 13-14.30
-loppukilpailu klo 15-16
- Pika75 –museokoneen
luovutus Lustolle klo 12.30
- Vienan motti –teatteriesitys klo 17-19

Sunnuntai 19.6.

- Vaeltajan messu klo 10.30-11.30
- Kultainen Keksi - SM tukkilaiskisat
klo 12-15
- Korpimaan lauluja ja lauluja
1970-luvulta klo 16-17
Eija Ahvon ja Toni Edelmännin konsertti

Liput: Kolmen päivän lippu sisältää tapahtumat ja näyttelyt.

Aikuiset: 12 €, lapset 6 €, eläkeläiset ja opiskelijat 10 €. Yksittäiset kävijät kausilipulla ½-hintaan. Perhelippu (2 aikuista + lapset alle 15-v.) 30€/perhe. Ryhmät (väh. 10 henkeä) 10 €/hlö. Hynnisen konserttiin erillinen lippu 17 €, MetKu-lipulla 15 €; ennakkoon Lippupisteestä.

Iltaohjelmaa lähialueella pe-su 17.-19.6.:

- Saimaa Bailaa –tanssitapahtuma
Savonlinnassa pe ja la
- Kruunupuiston Kruunuareenalla Punkaharjulla
tanssit pe ja la
- Lavataanssit Punkaharjun Lomakeskuksessa la,
vapaa pääsy

Lustolla ja Retretillä nyt reilunhintaan yhteislippu

REiLU-lippu on uusi, edullinen Retretin ja Luston yhteislippu. Lippu on ostettavissa Retretistä ja Lustosta. Aikuisen REiLU-lippu maksaa 20 €, eläkeläisten lippu 16 € ja perhelippu 42 €.

Metsähistorian Seura

C/o Lusto, 58450 PUNKAHARJU

metsahistorian.seura@lusto.fi

www.lusto.fi/seura.htm

Puheenjohtaja

Markku Rauhalahi

Paalikatku 13, 33400 Tampere

P. (03) 346 0123; 050 68 980

rauhalahi@kolumbus.fi

Varapuheenjohtaja

Juhani Huittinen

Lönnotinkatu 4 A 1, 50100 MIKKELI

P. (013) 263 7416, 050 590 6575

juhani.huittinen@carelian.fi

Muut hallituksen jäsenet:

Jaana Laine

Matti Leikola

Sakari Lepola

Esko Pakkanen

Jarmo Tammenmaa

Varajäsenet:

Eero Hertsi

Timo Kukko

Sihteeri

Leena Paaskoski

Mäntyniementie 64

58450 Punkaharju

P. 050 366 9552

leena.paaskoski@lusto.fi

Taloudenhoitaja

Reija Turunen

Lusto

58450 Punkaharju

P. (015) 345 1012

reija.turunen@lusto.fi